

Motion till riksdagen

1989/90:Bo424

av Ingela Mårtensson m.fl. (fp)

Återvinning av hyresrätt, m.m.

En oroväckande utveckling under senare år är att det har blivit allt svårare för utsatta grupper att finna en bostad – och behålla den. Det gäller t.ex. missbrukare, utskrivna från psykiska sjukhus och flyktingar.

Under 1980-talet har vi i Sverige haft fler avhysningar än någon gång tidigare under 1900-talet. Ett rekord noterades 1986, då 16.567 ansökningar om avhysningar inkom till kronofogdemyndigheterna och 5.057 avhysningar verkställdes.

Avhysningarna drabbar i första hand ensamstående män, men även andra grupper. Enligt en uppskattning (SoS 1989:36) drabbades 1988 omkring 700 barnfamiljer av avhysning.

Bostadslösheten är särskilt allvarlig i storstäderna. Våren 1987 uppskattade socialberedningen antalet bostadslösa missbrukare i Stockholm, Göteborg och Malmö till 5 000 (SOU 1987:22).

Socialtjänsten gör stora ansträngningar för att hjälpa de bostadslösa, men de praktiska möjligheterna är ofta starkt begränsade. Bristerna har uppmärksamrats bl.a. av JO med anledning av flera anmälningar om de bostadslösas situation i Göteborg.

I folkpartiets missbruksmotion till fjolårets riksdag (1988/89:So301) föreslog vi att regeringen borde ta initiativ till överläggningar med bostadsmarknadens parter för att diskutera problemet. Sedan denna motion väcktes har socialstyrelsen aviserat att den dels avser att ta initiativ till sådana överläggningar rörande de bostadslösas och avhystas situation, dels avser att inbjuda till en konferens med bred representation för att diskutera bostadsförsörjningen ur ett socialpolitiskt perspektiv.

Vi välkomnar dessa initiativ. Samtidigt ter det sig angeläget att också regeringen engagerar sig i frågan, eftersom det kan befaras att socialnämndernas och socialstyrelsens förhandlingsstyrka är otillräcklig i förhållande till de starka ekonomiska intressen som är inblandade. Vissa regeländringar kommer att krävas för att ge tillräcklig kraft åt denna speciella del av "det glömda Sverige".

Socialstyrelsen och boverket har i rapporten SOS 1989:36 "Från hyreskund till avhysning" föreslagit vissa förändringar av lagstiftningen som vi anser att riksdagen bör genomföra. Förändringarna är av en så enkel och praktisk natur att någon omfattande beredning i regeringskansliet inte ter sig på-

kallad. Vi föreslår emellertid att utskottet för egen del prövar behovet att inhämta synpunkter från berörda parter på bostadsmarknaden samt lagrådet.

Mot. 1989/90
Bo424

A. Tidsfristen för rätt till återvinning av hyresrätt i 12 kap. 44 § jordabalken bör förlängas från tolv vardagar till trettio kalenderdagar.

Jordabalkens tidsfrist för återvinning av hyresrätten föreslås förlängas från tolv vardagar till trettio kalenderdagar. Detta för att ge den enskilde, och i vissa fall socialnämnden, tillräckligt rådrum för att hitta lösningar som kan undanröja avhysningshotet. Förslaget innebär att rätten för hyresvärden att säga upp hyreskontraktet förblir oförändrat två vardagar efter det att hyran förfallit till betalning. Däremot förlängs enligt detta förslag tidsfristen för hyresgästen att återvinna hyresrätten.

B. Meddelandeskyldighet till socialnämnden i samtliga fall där den enskilde riskerar att avhysas från sin bostad bör införas.

Skyldighet att meddela socialnämnden om att hyresgäst sägs upp finns idag reglerat i 12 kap. 44 § jordabalken, men avser endast de ärenden som skall prövas i tingsrätt. En skyldighet att meddela socialnämnden i samtliga fall där hyresgäst på grund av ekonomisk försumlighet riskerar att förlora sin bostad bör införas. Detta bör gälla även de ärenden som i dag prövas av hyresnämnd.

C. Verkställighet av avhysning bör få genomföras tidigast två veckor efter det att socialnämnden erhållit meddelande från kronofogdemyndigheten om utsatt tid för förrättningen.

För de avhysningshotade som inte har haft tidigare kontakt med socialnämnden och som inte har någon alternativ lösning för sitt boende, är en vecka för kort tid för att hitta en annan bostad. Förlängning till två veckor ger en rimligare tid för att hitta acceptabla alternativ.

D. Socialnämnden bör åläggas att till kronofogdemyndigheten bekräfta att meddelande mottagits om tid för avhysning, samt ange ansvarig handläggare vid socialnämnden.

Vid verkställighet av avhysning uppstår inte sällan situationer där socialnämndens medverkan är nödvändig. Det har genomgående visat sig mycket svårt att få kontakt med socialnämnden för att erhålla besked om vem som är ansvarig handläggare. Därför bör skyldighet införas att meddela detta till kronofogden i god tid. En kopia bör gå till den avhysningshotade, som då ges ytterligare en signal om möjligheten att söka socialtjänstens stöd. Förändringen förutsätter ett tillägg i socialtjänstförordningen.

E. Vid avhysningen bör gångkläder och viss hushållsutrustning kunna hämtas från förvaringsutrymme, utan att den enskilde behöver erlägga avgift.

I de fall egendom omhändertagits vid avhysning förs den till förrådsutrymme. Den avhyste måste betala förvaringskostnaden för att kunna få ut

den del av egendomen som ej är utmätt. Förslaget innebär att en komplettering till beneficiereglerna i utsökningsbalken bör göras på så sätt att i utsökningsbalkens 16 kap. införes en bestämmelse att den som förvarar det avhysta godset inte kan hålla inne för den avhyste livsnödvändiga tillhörigheter (kläder, handlingar, körkort, pass m.m.) som säkerhet för förvaringskostnader.

Erforderlig lagtext bör kunna utarbetas inom utskottet.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar förlänga tidsfristen för rätt till återvinning av hyresrätt från tolv till trettio vardagar,

2. att riksdagen inför meddelandeskyldighet till socialnämnden i samtliga fall där den enskilde riskerar att avhysas från sin bostad,

[att riksdagen beslutar att verkställighet av avhysning bör få genomföras tidigast två veckor efter det att socialnämnden erhållit meddelande från kronofogdemyndigheten om utsatt tid för förrättningen.^{1]}

[att riksdagen hos regeringen anhåller om ett tillägg till socialtjänstförordningen som förpliktar socialnämnden att till kronofogdemyndigheten bekräfta att meddelande om tid för avhysning har mottagits samt ange ansvarig handläggare vid socialnämnden,^{2]}

[att riksdagen i 16 kap. utsökningsbalken inför en bestämmelse om att den som förvarar avhyst gods inte kan hålla inne tillhörigheter som är livsnödvändiga för den avhyste (såsom kläder, pass, körkort och andra handlingar) som säkerhet för förvaringskostnader.^{1]}

Stockholm den 25 januari 1990

Ingela Mårtensson (fp)

Charlotte Branting (fp)

Maria Leissner (fp)

¹ 1989/90:L305

² 1989/90:So325

